

Historie školy

Počátky obchodního školství ve Slaném (konec 19. století)

Kupecká škola pokračovací (1892)

1. světová válka (1914 - 18)

Obchodní škola (1922)

Obchodní akademie (1937)

Poválečné období (1945 - 48)

Organizační změny (po 1948)

Oběti totalitní moci (50. léta)

Zklidnění (po roce 1955)

Polistopadový vývoj (po roce 1987)

Počátky obchodního školství ve Slaném

Vznik obchodního školství v Slaném je úzce spjat s hospodářským rozvojem v kraji. v poslední třetině 19. stol. došlo k rozvoji podnikatelské činnosti v Rakousko Uhersku. Stabilizace hospodářských poměrů vedla k rozmachu průmyslové výroby, řemesel a obchodního podnikání.

První maturantské tablo 1937-1941

V městě přibýlo k velkým podnikům, jakými byly továrny na stroje, slévárna, kotlárna a výroby drátěných lan firmy Bolzano, Tedesco a spol. (dnešní ČKD) a přádelna bavlny Honore de Lisera (dnes Rico), řada dalších továrniček a živností, které potřebovaly schopné a kvalifikované zaměstnance

Potřebě vzdělání obchodního dorostu vyhověla již v minulosti nejdříve Praha, metropole nejprůmyslovější země Rakouska Uherska. Již v roce 1872 založilo zde obchodní centrum Merkur Československou obchodní akademii. Po ní následovaly další školy v Chrudimi a Plzni. Ve středočeském kraji to byla obchodní škola v Mělníku (1894), v Kolíně (1897) a v Mladé Boleslavi (1912).

Obchodních učilišť přibývalo, takže samostatná republika měla již 37 škol tohoto typu.

Ani naše město nezůstalo se vzděláváním obchodního dorostu pozadu. Nešlo sice hned o obchodní školu, ale o obchodní školu pokračovací, jež však

znamenal počátek obchodní vzdělávací soustavy.

Kupecká škola pokračovací

12. října 1892 se sešlo Kuratorium Obchodní školy pokračovací za předsednictví p. Antonína Prügla, purkmistra města Slaného, p. Daňka za Hospodářskou záložnu, p. Sedláčka za Obchodní grémium a p. Ctibora, budoucího ředitele.

Na schůzi byly přečteny a schváleny stanovy učiliště. Bylo rozhodnuto, aby v Kuratoriu měla zástupce každá organizace, která přispěje do jeho pokladny částkou 50 zlatých.

Vyučování bylo zahájeno 2. listopadu 1892 „tichým otevřením školy za podpory Vysokého C. K. ministerstva vyučování, veleslavného Zemského výboru a Obchodní komory pražské.“

Rozpočet pro první rok vyučování:

správa školy	75 zlatých
honorář učitelů za 6 hodin	180 zlatých
učební pomůcky a jiné výdaje	160 zlatých
místnost, palivo a světlo	280 zlatých
úklid	25 zlatých
CELKEM	660 zlatých

Ředitelství obou obecných a měšťanských škol byla vyzvána, aby podala zprávu o uvolnění jednoho učitele pro toto učiliště, v němž se bude vyučovat 3 dny v týdnu. Jak vyplývá ze schůze Kuratoria z 28. října 1892, byla schválena žádost učitele J. Hyšmana o toto místo.

O zahájení výuky zpráva říká: „Vyučovat se bude v přízemí chlapecké školy v Jiráskově ulici. Žáci se sejdou první hodinu ve staré radnici, kde je pan ředitel Ctibor poučí o návštěvě školy a podá další potřebné instrukce.“

Majitelé obchodů byli vyzváni, aby svým učňům koupili potřebné pomůcky a aby dbali na jejich pravidelnou docházku do školy. Ne každý obchodník dbal tohoto příkazu, o čemž svědčí stížnost školního výboru, že „jeden pan šéf se zdráhá tuto povinnost splnit“, a zplnomocnil ředitele školy, aby na účet obchodní organizace tyto pomůcky opatřil.

Školní osnova obsahovala tyto předměty:

kupecké počty	2 hodiny
čeština	2 hodiny
směnárství a nauka o obchodu	2 hodiny
účetnictví	2 hodiny

zeměpis

2 hodiny

Vyučovací dny byly:

pondělí	8 - 13 hodin
středa	13 - 16 hodin
sobota	13 - 15 hodin

Ministerstvo vyučování jmenovalo toho roku také Emanuela Tonnera inspektorem Obchodní školy pokračovací v Slaném.

Školní rok byl zakončen v květnu 1893 a nejlepší žáci byli odměněni knižními cenami.

Takový byl tedy začátek obchodního školství v Slaném.

Druhý ročník byl otevřen 15. října 1893. Přihlášeno bylo tehdy 17 učňů. Vyučovali jen dva učitelé.

Od r. 1895 se již vyučovalo podle osnov schválených ministerstvem kultury a vyučování. Škola dostala svůj pevný organizační statut. Státní subvence na tento rok činila 200 zlatých.

Obchodní škola pokračovací se těšila stále většímu zájmu obchodních kruhů, což dokazuje narůstající počet učňů. Rozvíjela si i užitečná činnost osvětová, jak dokazuje otevření dvouměsíčního účetního kursu, jehož se zúčastnilo 30 frekventantů. Vyučovalo se zde také tarifnictví, účetnictví a korespondenci, směnárství a obchodní nauce i některým partiím živnostenského řádu.

První světová válka

První světová válka r. 1914 - 1918 zasáhla pronikavě i do školství. Někteří učitelé odešli na frontu, podstatně se krátily dotace, nedostatek uhlí vedl ke krácení vyučovacích dnů. Přesto však vyučování pokračovalo po celou dobu války bez větších rušivých zásahů.

Na konci školního roku 1917 - 1918 zhodnotil ředitel školy všechny úspěchy, kterých dosáhla škola za první čtvrtstoletí svého trvání. Z jeho projevu však zaznívá již příslib blízké budoucnosti.

Začátek školního roku 1919 - 1920 byl zároveň malou oslavou. Ředitel školy pan Lefner zdůraznil význam 28. října, vznik samostatného státu, připomněl těžkosti, které musela škola překonávat, i naději do budoucnosti, která mladou republiku očekává.

V dalších letech se škola úspěšně rozvíjela a žáků přibývalo. v roce 1921 měla škola již 53 žáků z různých obchodních oborů. Místo bývalého ředitele Fr. Lefnera,

který přešel na obecnou školu, byl školským výborem zvolen Václav Černý.

10. září 1921 navštívil město prezident Masaryk a žactvo se zúčastnilo jeho slavnostního uvítání.

Obchodní škola

Téhož roku provedl ve škole inspekci školní rada Pižl, aby se informoval o možnosti zřídit ve Slaném dvouletou obchodní školu. Tento záměr měl pak rozhodující význam pro další růst obchodního školství v našem městě.

Město již déle pociťovalo potřebu tohoto učiliště, neboť mládež, která se hodlala věnovat obchodnímu podnikání, byla nucena odcházet na studia do Prahy, Mělníka nebo Plzně.

Město Slaný mělo všechny podmínky pro otevření školy. Mělo svůj průmysl, doly a obchody, ale zvláště také výhodnou polohu uprostřed průmyslového kraje.

Obchodní grémium již od převratu usilovalo o její zřízení a slibovalo jí všestrannou podporu. Horlivými podporovateli této snahy byly i městská rada v čele se starostou panem Čeňkem Petrsem a Okresní správní komise s přednostou panem L. Austem. Pochopitelně i místní průmyslové a obchodní kruhy tomuto záměru přály.

Žádost těchto činitelů byla proto příznivě vyřízena 2. května 1922 ministerstvem školství a národní osvěty. O školu mělo pečovat Kuratorium

Členové kuratoria
Učitelský sbor

Škola měla své třídy v Palackého ulici (dnešní Speciální školy).

Na vydržování školy přispívaly četné organizace, peněžní ústavy a spolky. Česká banka poskytla 200 Kčs, Okresní správní komise povoluje na její zřízení 10tis. Kčs, od ministerstva obdrželo Kuratorium rovněž 10tis. Kčs na učební pomůcky. Akciové strojírny, dříve Breittfeld Daněk a spol., 215 Kčs, společenstva živností ve Zlonicích 400 Kčs.

Při zápisu 30. června a 1. července, jakož i 1. a 2. září 1922, bylo do obou ročníků Veřejné obchodní školy přijato 46 žáků a 26 žákyň.

Vyučování bylo zahájeno 4. září 1922 školní slavností, k níž byly pozvány státní a samosprávné úřady, školy, obchodní grémium a živnostenská společenstva.

Starosta Čeňek Petrs zahájil slavnost proslovem, v němž zdůraznil význam školy pro celý kraj, zejména pro obchodní a průmyslové kruhy. Připomněl, že rakouské úřady vzniku školy nepřály a teprve svobodná republika podporuje její činnost.

Při zápisu platili žáci 50 Kčs.

Škola měla stále dostatek žáků, tím více pocítovala potřebu vlastní budovy. Propůjčené třídy v obecné, měšťanské škole a gymnáziu nedostačovaly, a tak byl v r. 1923 vypsán v novinách konkurs na vypracování plánů a rozpočet pro novou budovu.

Na schůzi Kuratoria 11. října 1923 posoudila porota zaslané návrhy a rozhodla udělit 1. cenu 10 tis. Kčs návrhu ing. Karla Neumanna. 2. cena udělena nebyla a tři 3. ceny odměněny částkami 3, 2 a 1 tisíc Kčs.

Dlouho však zůstávalo vše při starém. Teprve 14. května 1930 bylo schváleno městskou radou a doporučeno městským zastupitelstvem vypsát soutěž na stavbu školy.

Stavba byla zadána 8. června 1931 slánskému staviteli Vilibaldu Hiekemu. Ten se ujal s velkým elánem práce a během 1 roku (!) budovu dokončil. Náklady na celou stavbu činily 4,5 mil. Kčs. Tak se dočkala škola teprve po 10letém trvání, za starostování starosty Karla Vetry, vlastní budovy, v níž sídlí dodnes.

Slánská obchodní škola plnila po léta úspěšně své poslání a z jejích lavic vyšly stovky absolventů. kromě běžné výuky pořádala četné kurzy i pro dospělé, profesori se zúčastňovali veřejného života v různých oborech a škola tak přispěla i ke kulturnímu rozvoji města.

Žáci vedle teoretického vzdělávání poznávali na četných exkurzích svá budoucí pracoviště, škola uspořádala několik velmi úspěšných zájezdů, např. na Lipský veletrh, kulturní zájezd do Drážďan a dokonce i do Itálie.

Obchodní akademie

Stále vyšší požadavky na vzdělání přiměly městskou radu a obecní zastupitelstvo spolu s Kuratoriem veřejné obchodní školy, aby požádaly ministerstvo školství a národní osvěty o reorganizaci obchodní školy na obchodní akademii. Ministerstvo této žádosti vyhovělo a výnosem z 28. srpna 1937 tuto reorganizaci schválilo.

Podle statutu byla připojena k obchodní akademii tato stálá oddělení:

- * veřejná obchodní škola
- * odborná škola pokračovací pro živnosti obchodní
- * odborné kurzy

Učiliště zřídilo město Slaný usnesením obecního zastupitelstva z 19. března 1937 na základě usnesení vlády.

K zřízení obchodní akademie došlo počátkem škol. roku 1937 - 38. Ústav vydržovalo město Slaný s přispěním státu, okresu a obchodní živnostenské komory v Praze.

* Stát hradil platy profesorů a personálu a přispíval subvencemi na úhradu osobních nákladů kuratoriích na obchodní akademii a obchodní školu.

* Okres přispíval obci Slaný roční částkou, rovnající se 2/3 vykázaného schodku, nejvýše však ročně 45 600 Kčs.

* Škola dostávala též mimořádné subvence přispívajících činitelů (země Česká, obchodní a živnostenská komora, peněžní ústavy, obchodní grémia).

* Školné.

Město hradilo věcné a osobní náklady spojené s vydržováním ústavu, pokud nebyly uhrazeny platy pod ABCD. Město poskytlo budovu, zařízení, otop, světlo, vodu, školníkům byt, úklid a řediteli příbytečné.

Ústav měl tato oddělení:

* třídy obchodní akademie (se souhlasem ministerstva s možností otevřít pobočky)

* třídy obchodní školy (též možnost poboček), vyučovalo se podle normálních osnov

* odbornou pokračovací školu pro živnosti obchodní - 2 třídy

Školné na obchodní akademii činilo ročně 1 tis. Kčs, na obchodní škole 400 Kčs. Žáci měli možnost požádat o osvobození od školného. Zápisné a příspěvky na pomůcky (celkem 100 Kčs), platili všichni žáci. Příspěvek 70 Kčs na psací stroje platili žáci, kteří měli psaní strojem alespoň 2 hodiny týdně.

Poplatek pro pokračovací školu činil 40 Kčs na žáka.

Obecní zastupitelstvo ve Slaném se usneslo na slavnostní schůzi konané 28. května 1937 (v den prezidentových 53. narozenin) požádat pana prezidenta republiky, aby svolil k pojmenování obchodní akademie svým jménem. Kancelář pana prezidenta přípisem z 31. 7. 1937 souhlasila, aby škola nesla čestný název Československá obchodní akademie Dr. E. Beneše ve Slaném.

Zápis do 1. ročníku obchodní akademie se konal 4. srpna 1937. Pravidelné vyučování bylo zahájeno 3. září 1937. Přijato bylo celkem 60 žáků, jeden přistoupil během školního roku.

Je pochopitelné, že již v této době bylo nutno uvažovat o rozšíření školy, neboť v dalších letech se škola rozrůstala o další tři ročníky obchodní akademie. Přitom stávající školní budova byla stavěna pouze pro dvoutřídní obchodní školu. Pokračovací škola měla odpolední vyučování. Jak se ukazovalo, bylo nyní nutno využít i kabinetů a speciálních tříd pro kmenové třídy obchodní akademie.

Učebna techniky administrativy

Mnichovský diktát

Školní rok 1937/38 byl předznamenán mnoha neblahými událostmi. 14. září 1937 zemřel první prezident republiky T. G. Masaryk. Žáci se 16. září t. r. poklonili u katafalku zemřelého prezidenta v lánském zámku, 17. září v posledních vyučovacích hodinách se zúčastnili trýzny ve vyzdobené školní síni a 21. září 1937 byli přítomni pohřbu prezidenta Osvoboditele.

26. října 1937 zemřel ředitel školy J. Dobrovolný a na jeho místo nastoupil ing. Ladislav Koncer. Po něm byl jmenován 10. prosince ředitelem ing. Otto Svoboda, dosavadní profesor obchodní akademie v Rakovníce.

28. května 1938 bylo školní oslavou připomenuto 54. narozenin prezidenta republiky Dr. E. Beneše.

Jaro r. 1938 bylo ve znamení hrozby hitlerovského fašismu. v pohraničí to vřelo henleinovskými demonstracemi, čeští obyvatelé byli ohrožováni na životě, objevovali se již první mrtví. I když částečná mobilizace v květnu t. r. na čas zjedнала klid, byl to klid před bouří. Z pohraničí počali odcházet obyvatelé do vnitrozemí. Profesoři obchodní akademie Anton Czermak, Richard Stoidner a B. Byhann, výpomocní učitelé němčiny, přijatí dodatečně do profesorského sboru, v této době zmizeli ke svým německým soukmenovcům.

Mnichovský diktát z konce září 1938 způsobil těžkou politickou krizi v našem státě. Pohraniční oblasti s převahou německého obyvatelstva musely být v krátké lhůtě odstoupeny Říši, kraje s polskou a maďarskou menšinou byly připojeny k těmto státům. 30. září počala německá armáda obsazovat pohraničí, přičemž zabrala i některá města a osady s českým obyvatelstvem.

Československo ztratilo třetinu území, 120 tisíc českých lidí muselo uprchnout do vnitrozemí. Do Čech se vraceli též čeští obyvatelé ze Slovenska, které se osamostatnilo, a z Podkarpatské Rusi.

Pro školství to znamenalo ztrátu budov a potřebu zaměstnat tisíce učitelů, kteří se vrátili z okupovaných území.

Národní katastrofa vyvrcholila 15. března 1939 vstupem fašistické armády do okleštěného zbytku Československa a vyhlášením tzv. Protektorátu Čechy a Morava. Nastalo období nesvobody a dlouhodobé okupace.

20. dubna t. r. musela škola povinně oslavit 50. výročí narození A. Hitlera.

Říšská správa a říšské zákony postihly vedle ostatních oblastí také školství, a jak se později ukázalo, zde zasáhly německé úřady zvláště tvrdě.

Ve školním roce 1938/39 byly ve škole zřízeny kursy pro přeškolení důstojníků a rotmistrů bývalé čs. armády.

Po uzavření vysokých škol bylo 1. 2. 1949 povoleno otevřít při obchodní akademii abiturientský kurs, do něhož bylo přijato 54 bývalých vysokoškoláků.

Učební osnovy obsahovaly: kupecké počty, korespondenci, účetnictví, obchodní nauku, hospodářský zeměpis, obchodní a živnostenské právo, národní hospodářství, německou obchodní korespondenci a těsnopis.

Škola měla v té době název Handelsakademie in Schlan Obchodní akademie ve Slaném.

Záhy byly vydány seznamy knih určených k vyřazení (především anglická a francouzská literatura a díla židovských spisovatelů), naopak doporučena byla díla německých autorů, m. j. Hitlerův Mein Kampf.

V učebnicích bylo nařízeno začernit místa, která připomínala bývalou republiku, bylo zakázáno ukládat témata s vlasteneckým zaměřením, o významných postavách české kultury apod. Žáci museli znát obě německé hymny Deutschland, Deutschland über alles a Horst Wessellied. Ve škole byl povinný pozdrav zdviženou pravicí. Obrazy a busty bývalých politiků musely být zničeny.

Tlak okupantů však posiloval sebevědomí profesorů i žáků, stmelil všechny v jeden kolektiv, který se ovšem navenek mohl projevovat jen tichým vzdorem.

Ve vyučování samém docházelo k velkým změnám. Většina předmětů trpěla nadměrným zvyšováním německých hodin. v zeměpisu, dějepisu, dokonce v kupeckých počtech, matematice a účetnictví měla být každá čtvrtá hodina vedena německy. Při maturitě musel každý žák z těchto předmětů dostat jednu německou otázku. Nařízení se důsledně nedodržovala, ale vždy to bylo spojeno s velkým rizikem.

Povinně se odbíraly časopisy Das Reich, Der Neue Tag, Böhmen und Mahren, Wirtschaft a Unsere Wehrmacht im Protektorat. Články z nich měly být vystavovány ve vitrínách.

Řádění okupantů postihlo bohužel i naši školu. 11. listopadu 1941 zde byl nalezen leták s protiněmeckým obsahem. Ředitel z obavy, zda nejde o provokaci, předal leták četnické stanici, ta kladenskému gestapu a během hodiny se do školy dostavil pověstný velitel gestapa Harald Wiesmann s dalšími dvěma gestapáky.

Při výslechu byl zjištěn autor žák Brož. Ten byl spolu se svým spolužákem Šumou odvezen do koncentračního tábora v Německu. Současně byli do Terezína dopraveni chlapci z abiturientského kursu (dívky byly propuštěny). Také žáci obchodní akademie Miloš Hamza, Václav Valeš a Josef Karlík se dostali do koncentračního tábora. Žák Šuma v táboře zahynul.

Nedlouho po této události navštívil školu německý inspektor sekční šéf ministerstva školství dr. Karl Hoffmann a po inspekci projevil nespokojenost se smýšlením žáků.

S rostoucími válečnými neúspěchy německé armády se stupňoval i politický tlak na školy. Byla zavedena povinnost vyučovat německým dějinám, byl vyhlášen zákaz půjčování knih z profesorské a žakovské knihovny, nařízena úprava atlasů atd. Učitelé byli nuceni navštívit v Praze současnou výstavu Deutsche Große.

V r. 1942 byly zrušeny hodiny dějepisu a literární historie. Počet hodin němčiny byl zvýšen ještě o dvě hodiny týdně. Žáci směli nosit v aktovkách pouze učebnice a sešity, což bylo kontrolováno. Byl zaveden sběr ušlechtilých kovů, textilu, kostí a také povinné odvádění příspěvků na Německý červený kříž.

Jak se situace Říše zhoršovala, byli někteří žáci z vyšších ročníků povoláni k pracovní povinnosti.

Koncem r. 1944 bylo jasné, že se blíží konec války, ve městech se objevovaly skupiny uprchlíků z Východu, školy se měnily v útulky pro tyto bezdomovce a ve vojenské lazarety. Také obchodní akademie byla uzavřena a 1. ledna 1945 zabrána pro vojenský lazaret. Profesoři byli posláni do výroby do místních podniků, zejména ČKD. Pouze kupecká pokračovací škola měla vyučování v hotelu Hamburg (dnešní Beseda).

Bouřlivé události první poloviny r. 1945 měly rychlý spád a skončily v květnových dnech porážkou fašistického Německa.

Poválečné období

Konec druhé světové války v květnu 1945 uvítal celý svět s úlevou. Také náš národ, zbavený nacistické nadvlády, šel vstříc novému životu.

Před školstvím stály nové úkoly. 5. června 1945 se sešel profesorský sbor k poradě. Bývalého ředitele ing. Svobodu, který byl přeložen do Chomutova, zastupoval prof. Výborný.

Na schůzi bylo vzpomenuto žáků, kteří zemřeli v období Protektorátu. Byl to již zmíněný Václav Šuma, který zahynul v koncentračním táboře v Německu (zemřel při bombardování v německém Ochtersleбену), a Bedřiška Matějovská, která se stala obětí náletu na Kralupy. Vyznamenáni za statečnost v revoluci byli Ladislav Šubrt, Josef Fiala a Ladislav Mrkvička.

Profesorský sbor se usnesl začít ihned s vyučováním na kupecké škole pokračovací.

Laskavostí velitele zdejší posádky byly uvolněny dvě třídy v přízemí školy pro pravidelné vyučování 4. ročníků.

Začátek celoškolského vyučování byl stanoven na 21. června 1945 po náležité dezinfekci všech místností.

V polovině září 1945 vykonalo 43 žáků ze 4. A a 38 žáků ze 4. B maturitní zkoušky. Všichni kromě jednoho prospěli.

Při zápisu byly otevřeny tři ročníky, celkem 209 žáků do obchodní akademie a 299 do obchodní školy, a to v 8 třídách.

Hospodářství nového státu, který se po mírových smlouvách vrátil do svých původních hranic, si vyžádalo mnoho nových pracovníků s ekonomickým vzděláním. Do školy se hlásilo mnoho žáků a nové třídy měly dvě až tři pobočky.

V r. 1947 byl jmenován dosavadní zástupce prof. Karel Výborný ředitelem školy a díky jeho dlouholetým zkušenostem získala škola v krátké době velmi dobrou pověst i daleko mimo okres. Zájem o její absolventy byl velký a většina z nich získala během krátké doby významné postavení v hospodářském životě.

Vedle normálních tříd vydalo ministerstvo školství v r. 1947 povolení ke zřízení Ústavu moderních řečí, jehož dvě třídy měly 46 posluchačů. Vedle toho byly ve škole zavedeny i večerní kursy angličtiny.

Z administrativních opatření této doby bylo důležité rozhodnutí ministerstva školství o zrušení školního platu.

Velký zájem o absolventy vedl k zavedení tzv. umístěnkového řízení, podle něhož bylo abiturientů m ihned po maturitě zajištěno budoucí pracoviště.

Jak úspěšně se naši absolventi uplatňovali v různých oborech, toho dokladem je statistika z r. 1947

obchod	5,6 %
peněžnictví	4,2 %
pojišťovnictví	6,9 %
dráha a pošta	1,4 %
finanční úřady	4,2 %
ostatní státní správa	9,7 %
družstevní podniky	12,5 %
studium na vysoké škole	11,5 %
průmysl a výroba	43,0 %

Organizační změny (po 1948)

Představy o demokratické budoucnosti našeho státu se záhy nesplnily a únor 1948 ukázal, že necelé tři poválečné roky byly pouhým oddechem mezi dvěma totalitami.

Vítězství komunistické strany vedlo k velké názorové diferenciaci mezi žáky nejvyšších tříd, čímž byl velmi narušován žákovský kolektiv.

V organizaci školství došlo k velmi podstatným změnám. Už samotné zřízení tzv. jednotné školy uvedené v život ministrem Nejedlým nebylo šťastným řešením. Vysloveně škodlivé bylo zrušení osmiletých gymnázií a jejich zredukování na 4 roky. Utrpěla tím především důkladná příprava absolventů na vysoké školy.

Daleko více se provinil režim při výběru žáků na střední odborné a vysoké školy. Třídní původ žáka, který byl rozhodující pro přijetí na tato studia způsobil, že nadaným žákům často byla uzavřena cesta k vyššímu vzdělání. Naopak nenadaní žáci, na nichž měly stranické orgány zájem, se na školu dostali. Vedlo to nutně k snižování požadavků, a tím i k poklesu úrovně vědomostí.

Přičteme-li k tomu množství reforem a nezdařilých pokusů, jimiž školství za minulé éry prošlo, nelze se divit značnému snížení celkové úrovně našeho školství.

Jednou z takových nehorázností byla např. akce „Mládež vede školu“ (podle „Mládež vede Brno“). Jeden žák přednášel novou látku, učitel a ostatní přihlíželi. Naštěstí byl tento nesmysl rychle zrušen.

Bylo i mnoho dalších opatření, která způsobila v budoucnu značné škody. Např. omezení hodin cizích jazyků nebo několikeré zrušení výuky němčiny způsobilo, že pak dlouhodobě chyběli učitelé němčiny, když už byla znovu zavedena. Nově byla zavedena povinná výuka ruštiny. Chyběli však kvalifikovaní učitelé, takže tyto hodiny byly v podstatě ztrátou času. Je nutno konstatovat, že naše škola měla odborně vzdělané ruštináře, takže ruština zde byla na výši. Ne každá škola však měla toto štěstí.

Ve školním roce 1958/59 byly zavedeny mimořádné způsoby studia, studium při zaměstnání, nebo-li večerní studium pro pracující. Podle odezvy ze závodů byl tento způsob vzdělání vítaným prostředkem k získání kvalifikace. Účelem bylo nahradit potřebné vzdělání oněm vrstvám zaměstnanců, kteří nemohli z jakýchkoliv důvodů studovat na normálních školách.

Vedle kádrových důvodů rozhodovalo o přijetí doporučení zaměstnavatele a úspěšná přijímací zkouška. Zájem o tuto formu studia byl velký, škola otevřela v některém roce až 6 tříd, a to nejen ve Slaném, ale i v Kladně.

Studium bylo původně dvouleté a později bylo rozšířeno na 4 roky s maturitou. Osnovy obsahovaly tyto předměty: financování a úvěr, úsekovou ekonomiku, techniku plánování, statistiku, techniku administrativy, češtinu, ruštinu, účetní evidenci, hospodářský zeměpis, hospodářské počty a těsnopis.

I když osnovy kladly na tyto posluchače stejné požadavky jako na denní škole, přece jenom většina nestačila vyhovět stanoveným požadavkům. Bylo tudíž nutno zmírnit v těchto třídách klasifikaci, aby počet propadajících nebyl příliš velký. Bylo ostatně pochopitelné, že tito posluchači nemohli po osmihodinové práci v podnicích úplně zvládnout předepsané učivo. V nevýhodě byly zejména zaměstnané ženy, které po denní práci měly navíc ještě starost o domácnost a děti.

Stará budova r. 1978

Byly ovšem i výjimky. V některých případech absolventi večerního studia si zvýšili kvalifikaci studiem na vysoké škole. Šlo především o nadané jedince, kteří z jakýchkoliv důvodů nebyli přijati na denní studium.

Velkou brzdou při plnění učebního plánu byly četné brigády. V počátcích pomáhali žáci i v dolech – v podzemí při nakládání uhlí. byla to těžká a nebezpečná práce. Pracovalo se však i v lesích, také státní obchod si vyžádal pomoc studujících při balení potravin atd. Později šlo většinou o pomoc v zemědělství, o sklizeň chmele a podzimní sklizeň cukrovky. V posledním období měla naše škola smlouvu se Státním statkem Zlonice a JZD Hořešovice. Byli li brigády dobře organizovány, splnily svůj účel. Nic méně ztracené vyučovací hodiny často chyběly při splnění učebních plánů.

Všechny zde uvedené důvody vedly ve srovnání s minulostí k značnému poklesu úrovně vyučování. Že výsledky nebyly vysloveně špatné, je zásluhou všech učitelů, kteří se i ve ztížených poměrech snažili úspěšně dostat svému úkolu. Vedení školy si v některých letech dělalo průzkum v podnicích, v nichž naši absolventi pracovali, a škola z jeho výsledků nevyšla špatně. Nadřazení většinou chválili odborné znalosti našich absolventů a stížnosti se týkaly převážně jejich nezájmu o politické dění.

Ve vyučování s sebou přinášel totalitní systém řadu změn. V podstatě se změnily osnovy v jednotlivých předmětech. Přehodnotil se pohled na naše dějiny, které se začaly vykládat z marxistického hlediska. Také pohled na literární historii byl podroben kritice. Zdůrazňoval se význam socialistického realismu v současném písemnictví, některé literární směry byly pro svou "nepokrokovost" zavrhovány, o mnoha významných spisovatelích se nepřednášelo. pochopitelně, že občanská nauka a filozofie byly vysvětlovány z tehdejšího pohledu. V odborných předmětech se vyzdvihoval význam socialistické ekonomiky a plánovaného hospodářství a zdůrazňovala se marxistická politická ekonomie.

Ve všech těchto předmětech byly žákům po celá desetiletí vštěpovány vědomosti a názory, které jim zcela zkreslovaly obraz současného nesocialistického světa, jeho vědy a kultury.

Co však příliš připomínalo minulou fašistickou éru, bylo časté vyřazování knih a z knihoven, odstraňování obrazů bývalých politiků i některých významných postav naší kultury. Občas vycházely seznamy zakázaných knih a publikací, které musely z knihoven zmizet.

Nebylo to však bohužel to jediné, co připomínalo neblahou minulost. Poúnorové politické události vedly mezi dospělejšími žáky k politickému radikalismu, který vyústil až k udavačství.

Oběti komunistické moci

V lednu 1949 byl zatčen Dr. V. Gargela, protože v hodině dějepisu ironizoval "dobrovolné odstoupení Podkarpatské Rusi Sovětskému svazu". Obviněný byl odsouzen a propuštěn ze školských služeb.

Nebyla to bohužel jediná oběť totalitní moci. 50. léta, která si vyžádala tolik nevinných obětí, se nevyhnula ani naší škole. v r. 1951 byli zatčeni ředitel Karel Výborný a prof. Karel Mareš, spolu s nimi bývalí žáci školy Pravoslav Vebr (začátkem 90. let starosta města) a ing. Vácha. Všichni s několika bývalými sociálními demokraty byli odsouzeni v politickém procesu k několikaletému vězení.

Často stačila i malicherná příčina, aby byl profesor postižen. v r. 1951 byl za oprávněnou kritiku školského funkcionáře potrestán i prof. Liščukevyč přeložením do výroby na tři roky a podobný osud stihl i prof. Pejšu.

Učitel byl v těchto dobách vydán zcela na milost školským a stranickým funkcionářům a mohl být kdykoliv ze svého místa odvolán.

Hovoří-li se dnes o ztrátě prestiže učitelského povolání, jsou kořeny tohoto zla nejen v nedostatečném finančním hodnocení jeho práce, ale především v jeho společenské degradaci v komunistickém režimu. Naproti tomu umožnila politická legitimace často neschopným a nekvalifikovaným zastávat odpovědná místa školství.

Velmi těžce se provinil totalitní systém ve formování charakteru mládeže. Škola je jistě jedním z důležitých činitelů ve výchově. Tam, kde nejde společnou cestou s rodinnou výchovou, musí docházet k charakterovým deformacím. Mládeži bylo něco jiného vštěpováno ve škole a něco jiného slyšela v rodinách, které nesouhlasily s režimem. Už sama teorie třídního boje popírá humanistické tendence ve výchově, zejména v nábožensky založených rodinách. Tyto rozporné názory postihovaly zejména děti na nižších stupních škol, které většinou svým učitelům neomezeně důvěřují. Tam bylo velmi nesnadné povědět dítěti, kde je pravda, z obavy, že ve škole něco prozradí. Naprosto absurdní byl v 50. letech požadavek, aby mládež podepisovala souhlasné petice s rozsudky smrti nad tzv. zrádci národa.

Nejen učitelé, ale také žáci se stávali často oběťmi politických machinací. v r. 1951 bylo 5 absolventům čtvrtého ročníku těsně před ústními zkouškami znemožněno

vykonat maturitní zkoušku pro jejich třídní původ. Šlo vesměs o žáky s dobrým prospěchem. Tuto politickou nehoráznost odsoudila nejen celá maturitní komise včetně předsedy, ale i spolužáci postižených. Trvalo několik let než došlo k jejich rehabilitaci.

V těchto neklidných dobách byl do funkce ředitele školy jmenován prof. Jiří Rieger. Tehdejší období politického radikalismu pochopitelně nikterak neprospělo klidu ve školské práci.

Zklidnění

Krizové období ve škole bylo vystřídání v r. 1955 nástupem nového ředitele prof. Miroslava Jaroše, svědomitého a pracovitého vedoucího, který pozvedl úroveň školy i její administrativy.

Léta 60. přinesla určité politické uvolnění a zdálo se, že nové vedení KSČ přinese lidštější kurs do politického života, ale vstup spojeneckých armád v srpnu 1968 zmařil všechny tyto naděje a nastupující normalizace dala najevo, že konzervativní síly se nehodlají vzdát moci. Zavádění prověrek v 70. letech ukázalo, že se znovu vracíme do minulosti se všemi jejími atributy.

Při prověrkách ve sboru byli čtyři členové strany vyškrtnutí a ing. Václav Smyčka (v 90. letech ředitel Školského úřadu v Kladně), byl ze strany vyloučen, protože prohlásil, že nesouhlasí se vstupem spojenecké armády do Československa. Byl postižen platově, byly mu odňaty všechny výhody, třídnictví a odměny.

Po desetileté činnosti odešel ředitel Jaroš do vyšší funkce KNV a na jeho místo byl v r. 1965 jmenován ing. František Jiskra. I za jeho energického vedení si udržela škola dobrou úroveň a jejím absolventům se naskýtal mnoho výhodných pracovních příležitostí.

Po náhlém úmrtí ing. Jiskry v r. 1973 byl pověřen vedením školy jeho dosavadní zástupce prof. N. Liščukevyč. Seznámen s místními poměry jako dlouholetý člen sboru, vedl školu úspěšně až do odchodu do důchodu v r. 1980.

Jeho nástupcem se stal v září 1980 prof. Václav Šarboch, dosavadní zástupce ředitele slánského gymnázia. Za jeho vedení se dočkala škola konečně přístavby dvou učeben ve staré budově (nyní je zde 1 učebna a posilovna). Stalo se tak brigádnickou spoluprací profesor a žáků za odborného stavebního dozoru. Práce byly zahájeny 2. září 1980 a 20. ledna 1981 byla přístavba za účasti inspektorů a zástupců školních úřadů slavnostně předána. v téže roce byla škola ministerstvem vnitra pověřena prepisováním výsledků sčítání lidu v mělnickém okrese a za úspěšné splnění této práce obdržely žákyně od ministerstva pochvalu.

Stavba tzv. Nové budovy v roce

1992

Polistopadový vývoj

V r. 1987 po odchodu ředitele Šarbocha do důchodu byl na jeho místo jmenován současný ředitel naší školy ing. Miloslav Stöckl.

Politické události na sklonku 80. let se nevyhnuly ani Slanému. Také slánští studující vyšli do ulic, aby spolu s ostatními občany manifestovali svou vůli podílet se na budování nového, demokratického státu.

Slánská obchodní akademie se vrátila ke svému původnímu názvu doplněnému opět jménem druhého prezidenta republiky dr. E. Beneše.

V roce 1990 začala přístavba nového učebnového pavilonu. Brzy však narazila na nedostatek finančních prostředků. Díky náměstkovi předsedy vlády ing. Václavu Valešovi, bývalému absolventu školy, poskytlo ministerstvo financí 2 mil. Kč na výstavbu dalšího křídla školy s třídami a příslušenstvím. v této nové budově se nyní nacházejí v přízemí šatny studentů a v poschodích mimo jiné jazykové a počítačové učebny.

Fotografie učitelského sboru r. 2003

V roce 2005 je po odchodu ing. Miloslava Stöckla jmenována současná ředitelka naší školy PhDr. Zdenka Voráčková

Text je zpracován podle almanachu, který byl vydán v roce 1992 u příležitosti sta let obchodního školství ve Slaném. Odtud je i pár slov na závěr:

"Autor se omlouvá, že pro nedostatek dokumentárního materiálu nemohl podat ucelený a vyčerpávající obraz pounorového období na naší škole. Opíral se pouze o vlastní poznání a vzpomínky několika současníků.
Arnošt Putschögel"